

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/68/2024
Identifikačné číslo spisu:	6119214705
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6119214705.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanému Y. N., narodenému XX. Y. XXXX, W., G. W. T. XXX/XX, zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Milan Kukučka, s. r. o., Nitra, Farská 7, IČO: 52 007 308, o zaplatenie 4.368,28 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17Csp/49/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 9. novembra 2023 sp. zn. 9CoCsp/31/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 9. novembra 2023 sp. zn. 9CoCsp/31/2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Uznesenie Okresného súdu Nitra z 22. januára 2024 č. k. 17Csp/49/2019-288 z r u š u j e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 24. februára 2022 č. k. 17Csp/49/2019-220 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 4.368,28 eura spolu s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 3.313,08 eura počnúc od 28. novembra 2017 až do zaplatenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že právna predchodkyňa žalobkyne, Československá obchodná banka a. s., Bratislava, poskytla žalovanému spotrebiteľský úver vo výške 11.000 eur na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere z 31. mája 2013, ktorá splňala všetky náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“). Poskytnutý úver vrátane dohodnutých úrokov a poplatkov sa žalovaný zaviazal vrátiť v 48 mesačných splátkach v sume 291,28 eura. V dôsledku porušenia povinnosti žalovaného uhrádzať mesačné splátky riadne a včas vyhlásila banka predčasnú splatnosť úveru a pohľadávku postúpila na žalobkyňu.

1.2. Súd prvej inštancie sa, vzhľadom na žalovaným vznesenú námietku nedostatku aktívnej legitimácie žalobkyne, prioritne zaoberal tým, či v nadväznosti na § 53 ods. 9 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky

zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“) došlo k platnému postúpeniu pohľadávky na žalobkyňu. Mal za preukázané, že žalovaný neuhrádzal mesačné splátky úveru riadne a včas, dostal sa do omeškania, v dôsledku čoho bol právnu predchodkyňou žalobkyne vyzvaný na úhradu dlžných splátok, a to poslednou výzvou zo 7. marca 2016, z ktorej bolo súdu prvej inštancie zrejmé, že dlh žalovaného k 6. marcu 2016 predstavoval 620,19 eura a žalovaný bol v omeškaní so splátkou splatnou 25. februára 2016, 25. januára 2016 a 25. decembra 2015. Výzva ďalej obsahovala i upozornenie, že ak žalovaný neuhradí dlžnú sumu, úver bude vyhlásený za predčasne splatný. Výzva sa preukázateľne dostala do dispozičnej sféry žalovaného, preto s ohľadom na ustanovenie § 565 v spojení s § 53 ods. 9 OZ uzavrel, že zo strany právnej predchodkyne žalobkyne boli splnené kumulatívne zákonné predpoklady na uplatnenie práva veriteľa zosplatniť dlh žalovaného podľa § 53 ods. 9 OZ, a aj že existovala dohoda o možnosti tzv. zosplatnenia úveru (§ 565 OZ), pohľadávka preto bola postúpená na žalobkyňu platne a táto je aktívne legitimovaná na jej uplatnenie v súdnom konaní. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 9. novembra 2023 sp. zn. 9CoCsp/31/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd, dospejúc k záveru, že odvolanie žalovaného nebolo spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšiu zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie, považujúc toto za vecne správne, sa v odôvodnení svojho rozhodnutia v prvom rade vyjadril k námietke premlčania, ktorú žalovaný vzniesol až v priebehu odvolacieho konania. Nemal za preukázané, že by žalovaný túto vzniesol už skôr než v odvolacom konaní a sám žalovaný ani len netvrdil, že ju nemohol bez svojej viny uplatniť už skôr v konaní pred súdom prvej inštancie, preto uzavrel, že ide o neprípustnú novotu, na ktorú nie je možné prihliadať. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/272/2020.

2.2. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacou argumentáciou žalovaného, že postúpenie pohľadávky z bankového subjektu na žalobkyňu je absolútne neplatné pre rozpor so zákonom. Zhodne so súdom prvej inštancie mal za to, že boli dodržané zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách. Písomná výzva banky sa preukázateľne dostala do dispozičnej sféry žalovaného, po jej doručení bol žalovaný nepretržite v omeškaní po dobu minimálne 90 dní v omeškaní s riadnym plnením splátok a bez ohľadu na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru, bola pohľadávka - s ohľadom na dátum konečnej splatnosti úveru - v čase postúpenia na žalobkyňu splatná. Podľa odvolacieho súdu by preto bolo zbytočné ďalej sa zaoberať tým, či vyhlásenie predčasnej splatnosti bolo platné.

2.3. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku s odôvodnením, že jeho právne a ekonomické postavenie môže byť okamžitým výkonom rozhodnutia existenčne ohrozené.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videl žalovaný v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Napriek tomu, že išlo o podstatnú odvolaciu argumentáciu žalovaného, odvolací súd sa podľa dovolateľa najmä nezaoberal tvrdeniami žalovaného, že z výziev na úhradu dlhu nie je zrejmé, s ktorými splátkami a v akom rozsahu mal byť žalovaný v omeškaní. Žalobkyňa neuniesla bremeno tvrdenia ohľadom špecifikácie splátky, ktorá mala za následok predčasnú splatnosť celého dlhu, pričom bez toho nie je možné spoľahlivo ustáliť, či pre postúpenie pohľadávky na nebankový subjekt boli splnené všetky zákonné podmienky a či uplatnený nárok nie je premlčaný. Žalovaný zotrval v presvedčení, že žalobkyňa nie je v tomto konaní aktívne vecne legitimovaná, ako aj že s ohľadom na spotrebiteľský charakter daného sporu mohol uplatniť námietku premlčania až do rozhodnutia odvolacieho súdu a odvolací súd sa ňou mal zaoberať. Dovolateľ ďalej namietal, že konajúce súdy nerešpektovali základné zásady civilného procesu a skutkový stav vyhodnotili jednostranne v neprospech žalovaného, v dôsledku čoho nebolo zachované rovné

postavenie strán sporu. Konajúcim súdom tiež vyčítal, že sa nezaoberali ex offio prieskumom zmluvy o spotrebiteľskom úvere z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok, a to napriek tomu, že takých zmluva obsahuje hneď niekoľko, napríklad existencia rozhodcovskej doložky, doručovanie písomností, dohoda o zrážkach zo mzdy, vyhlásenie žalovaného ako spotrebiteľa, že sa oboznámil s VOP, VOP ako neoddeliteľná súčasť zmluvy bez podpisu žalovaného.

3.2. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci dovolateľ uviedol, že právna predchodkyňa žalobcu nebola oprávnená postúpiť pohľadávku zo spotrebiteľskej zmluvy na iný než bankový subjekt, postúpenie pohľadávky na žalobkyňu preto považoval za neplatné pre rozpor so zákonom a tiež za porušenie bankového tajomstva. Svoju argumentáciu ďalej rozvil v tom smere, že nebolo preukázané ani splnenie podmienok pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, keď vo výzvach na úhradu dlhu absentuje špecifikácia splátky, pre nezaplatenie ktorej by sa mal stať splatným celý dlh. Ďalej mal za to, že v zmysle § 53 ods. 9 OZ môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, pričom „lehota nie kratšia ako 15 dní“ na upozornenie na uplatnenie tohto práva môže začať plynúť až po uplynutí „trojmesačnej doby“ omeškania a nie v jej rámci. Podľa žalovaného v konaní nebola preukázaná ani táto podmienka platného vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru. K podmienkam platného postúpenia pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách dodal, že po doručení výzvy banky nebol v omeškaní dlhšie ako 90 dní s úhradou ďalších mesačných splátok.

3.3. Žalovaný v závere dovolania prezentoval polemiku o tom, či konanie žalobkyne ako obchodnej spoločnosti zameranej na profesionálne vymáhanie pohľadávok zo spotrebiteľských úverov nie je v rozpore s dobrými mravmi.

4. K dovolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa; uviedla, že sa plne stotožňuje s rozhodnutím odvolacieho súdu. Dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie ako neprípustné odmietol a žalobkyňu priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. V konaní podľa nej nemožno identifikovať žiaden dôvod zakladajúci vadu zmatečnosti a prípustnosť či dôvodnosť dovolania [z hľadiska § 420 písm. f) CSP]. K dovolaniu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dodala, že žalovaný zákonným spôsobom nevymedzil právnu otázku v zmysle § 432 CSP. Pokiaľ by ňou malo byť oprávnenie banky postupovať pohľadávky zo spotrebiteľských vzťahov na subjekty, akým je aj žalobkyňa, poukázala, že aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pripúšťa takéto postúpenie za splnenia podmienok v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) v spojení s § 431 CSP) zároveň dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z

akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

12.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Dovolateľ prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprel o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a odvolací súd pochybil, keď neprihliadol na zásadu rovnosti strán, nevykonal ex offio prieskum spotrebiteľskej zmluvy a námietku premĺčania vznesenú v odvolacom konaní nedôvodne posúdil ako neprípustnú odvolaciu novotu.

14. Dovolací súd konštantne pripomína, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených námietok skúmal, či došlo k namietaným procesným vadám.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

16. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07).

17. Podľa ústavného súdu, zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky či absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

18. Argumentácia odvolacieho súdu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa sústredila na preukázanie naplnenia všetkých zákonných predpokladov pre platné postúpenie pohľadávky z pôvodného veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere - Československá obchodná banka a.s., Bratislava, na žalobkyňu a následné uplatnenie postúpenej pohľadávky v tomto súdnom konaní.

19. Primárnou otázkou, ktorú súdy skúmali, bola existencia (či neexistencia) aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne; svoje rozhodnutie založili na závere, že žalobkyňa je v spore aktívne vecne legítimovaná. Preskúvanie vecnej legitímácie je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. V prípade, že nárok uplatňuje postupník, ktorý nadobudol pohľadávku od postupcu, banky, ako je tomu aj v posudzovanej veci, súd je povinný skúmať aj to, či takéto postúpenie pohľadávky banky je platné (nielen) podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách.

20. V danom prípade súdy nižších inšancií správne postupovali, ak na preukázanie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v spore skúmali splnenie zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky bankou na nebankový subjekt v súlade s § 92 ods. 8 zákona o bankách.

21. Najvyšší súd už v rozsudku z 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/162/2020 publikovanom v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 6/2022 vyslovil, že v sporoch s ochranou slabšej strany súd skúma vecnú legitímáciu z úradnej povinnosti. Dôkazné bremeno preukázania splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách pred postúpením pohľadávky zaťažuje veriteľa, a to aj v prípade, že spotrebiteľ nepoprel s tým súvisiace skutkové tvrdenia veriteľa.

22. V prípade postúpenia pohľadávky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere musia byť splnené aj ďalšie podmienky - špecifikované v § 17 zákona č. 129/2010 Z. z.; postúpiť nemožno pohľadávku pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru okrem prípadu, že sa spôsobom súladným s § 53 ods. 9 v spojení s § 565 OZ stala splatnou.

23. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zjavné, že odvolací súd pri posudzovaní danosti vecnej legitímácie žalobkyne vychádzal z toho, že pohľadávka banky bola na žalobkyňu postúpená zmluvou z 27. novembra 2017, pričom táto bola postúpená až po termíne konečnej splatnosti úveru, ktorá nastala už 25. júna 2017. Z uvedeného dôvodu považoval za nadbytočné zaoberať sa argumentáciou žalovaného smerujúcou k spochybneniu platnosti predčasného zosplatnenia úveru v zmysle § 53 ods. 9 OZ.

24. Žalovaný v dovolaní ďalej namietal aj to, že konajúce súdy nepodrobili spotrebiteľskú zmluvu ex offio prieskumu z hľadiska (ne)existencie neprijateľných zmluvných podmienok.

25. Vzhľadom na znevýhodnené postavenie, v ktorom sa spotrebiteľ nachádza vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, článok 6 ods. 1

smernice 93/13 stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. V tomto kontexte a s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov stanovenú v článku 38 Charty je vnútroštátny súd povinný posúdiť, a to aj ex offa, nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacej do pôsobnosti smernice 93/13, a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, hneď ako je oboznámený s právnymi a so skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. decembra 2019, Bondora, C 453/18 a C 494/18, bod 40, ako aj zo 17. mája 2022, Ibercaja Banco, C 600/19, body 35 až 37). Ex offa kontrola pritom dopadá len na zmluvné podmienky, ktoré sú predmetom sporu, súdna kontrola je limitovaná na zmluvné podmienky, ktoré sú predmetom sporu, C-511/17.

26. Ústavný súd SR v náleze č.k. III. ÚS 641/2024-49 zo 17. júna 2025, ktorým bol zrušený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/344/2020 z 21. decembra 2022 v súvislosti s dokazovaním v spotrebiteľských sporoch upriamil pozornosť na rozsudok Súdného dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), ktorý vo veci C-495/19 v bode 51 uviedol, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnú úpravu v súlade s požiadavkami smernice 93/13, sú vnútroštátne súdy povinné aj bez návrhu preskúmať, či dojednania dohodnuté medzi stranami majú nekalú povahu a na tento účel prijať nevyhnutné opatrenia na vykonanie dokazovania a neuplatniť akékoľvek vnútroštátne ustanovenia alebo judikatúru, ktoré sú v rozpore s uvedeným preskúmaním (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. 11. 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 a C-483/18, EU:C:2019:930, bod 76 a citovanú judikatúru). Vo veci C-724/22 Súdny dvor rozhodol, že čl. 7 ods. 1 smernice 93/13 sa v spojení so zásadou efektivity má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá neumožňuje súdu rozhodujúcemu o výkone platobného rozkazu prijať ex offa opatrenia na vykonanie dokazovania s cieľom zistiť skutkové a právne okolnosti potrebné na preskúmanie prípadnej nekalej povahy podmienok obsiahnutých v zmluve o úvere uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, pokiaľ preskúmanie vykonané príslušným súdom v štádiu konania o platobnom rozkaze nespĺňa požiadavky zásady efektivity v súvislosti s touto smernicou.

26.1. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-598/21 judikoval, že čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 1, čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení s čl. 7 a čl. 38 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej súdne preskúmanie nekalej povahy klauzuly o predčasnej splatnosti obsiahnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere nezohľadňuje proporionalitu možnosti priznanej predajcovi alebo dodávateľovi uplatniť právo, ktoré mu vyplýva z tejto klauzuly, s ohľadom na kritériá súvisiace najmä so závažnosťou nesplnenia zmluvných povinností zo strany spotrebiteľa, takých ako výška splátok, ktoré neboli splatené vo vzťahu k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy, ako aj s možnosťou, že uplatnenie uvedenej klauzuly povedie k tomu, že predajca alebo dodávateľ môže pristúpiť k vymáhaniu súm dlžných na základe tejto klauzuly predajcom rodinného obyvča spotrebiteľa v mimosúdnom konaní. Ústavný súd uviedol, že v zmysle predmetného rozsudku ani zmluvná klauzula o možnosti predčasného zosplatenia úveru odrážajúca nekogentné ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu nie je vyňatá spod kontroly v kontexte posudzovania nekalých zmluvných podmienok.

26.2. Dovolací súd odkazuje aj na závery vyplývajúce z odlišného stanoviska sudcu Petra Straku k odôvodneniu nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 641/2024 zo 17. júna 2025, podľa ktorého súdy nemajú povinnosť skúmať ex offa všetky zmluvné podmienky (ktoré sú navyše spravidla veľmi rozsiahle), ale iba tie, ktoré tvoria predmet sporu. K otázke, či má súd poskytnúť ex offa ochranu aj na vyššom inštančnom stupni a aj v prípade, keď je spotrebiteľ právne zastúpený, v rozsudku Lintner (C-511/17) Súdny dvor podal takýto výklad: „Okrem toho skutočnosť, že pani Lintnerová je zastúpená advokátom, nemá vplyv na predchádzajúcu analýzu, keďže všeobecná otázka rozsahu preskúmania ex offa, ktoré má vykonať vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci, musí byť rozhodnutá bez ohľadu na konkrétne okolnosti každého konania (pozri analogicky rozsudok zo 4. októbra 2007, Rampion a Godard, C-429/05, EU:C:2007:575, body 62 a 65).“ (už citovaný rozsudok Lintner, bod 40). V rozsudku Faber (rozsudok Súdného dvora zo 4. 6. 2015, C-497/13, ECLI:EU:C:2015:357) Súdny dvor konštatoval, že naplnenie smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar sa má naplniť bez ohľadu na to, či spotrebiteľ advokáta má, alebo nemá, a že z ochrany ex offa nie je vyňatý ani súd vyššieho

stupňa.

27. Z obsahu rozsudku súdu prvej inštancie ako aj rozsudku odvolacieho súdu nijako nevyplýva, či sa súde zaoberali prieskumom neprijateľných zmluvných podmienok vzťahujúcich sa k predmetu sporu, pričom táto ich povinnosť nebola podmienená aktivitou procesnej obrany dotknutého spotrebiteľa, ale je daná ex offo. Povinnosťou súdov nižších inštancií bolo ex offo preskúmať, či žalobcom uplatnený nárok nemá základ v neprijateľných zmluvných podmienkach predmetnej spotrebiteľskej zmluvy a závery takéhoto prieskumu uviesť v odôvodnení svojich rozhodnutí.

28. Ďalšia nesprávnosť procesného postupu odvolacieho súdu spočíva v tom, že námietku premlčania uplatnenú až v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie posúdil ako neprípustnú odvoláciu novotu.

29. Vo všeobecnosti síce možno konštatovať, že od nadobudnutia účinnosti CSP možno v odvolacom konaní vzniesť námietku premlčania (ako hmotnoprávnu námietku patriacu medzi prostriedky procesnej obrany a procesného útoku) iba za splnenia predpokladov uvedených v ustanovení § 366 CSP (porov. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/65/2017, tiež 2Cdo/272/2020). V spotrebiteľských sporoch je však potrebné zároveň zohľadniť aplikáciu § 54a Občianskeho zákonníka, s účinnosťou od 05. 12. 2018, podľa ktorého premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

30. Ustanovenie § 54a bolo do Občianskeho zákonníka zavedené zákonom č. 343/2018 Z. z. s účinnosťou od 05. 12. 2018 ako reakcia na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2018 sp. zn. PL. ÚS 11/2016 - 60, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol, že ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu je základným cieľom tejto právnej úpravy vytvorenie priestoru na to, aby dlhy plynúce zo spotrebiteľských zmlúv boli vymáhané len v rozumnom a primeranom čase a dlžník nebol nútený prostriedkami s prvkami štátneho donútenia zaplatiť dlh, vo vzťahu ku ktorému uplynulo značné časové obdobie, v dôsledku čoho by mohla byť oslabená jeho pozícia (napr. nebude už disponovať dôkazmi). Právo plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy sa uplynutím premlčacej doby tak ex lege dostáva do polohy naturálneho záväzku, ktoré je možné splniť dobrovoľne povinným subjektom, avšak toto právo nemožno vymáhať proti vôli povinného subjektu (dlžníka), pričom v tomto prípade je zároveň vylúčená kondikcia, t. j. v prípade dobrovoľného plnenia premlčaného dlhu dlžníkom sa prijaté plnenie nepovažuje za bezdôvodné obohatenie (§ 455 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Za vymáhanie premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy sa v tomto kontexte rozumie súdne konanie, exekučné konanie a rozhodcovské konanie. Zároveň podľa dôvodovej správy je možné využiť na zabezpečenie takéhoto, ešte nepremľčaného, záväzku všetky zabezpečovacie inštitúty upravené v § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka vrátane záložného práva (§ 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka). V súlade so zásadou rovnosti a zásadou zmluvnej slobody sa pripúšťa možnosť zmeny obsahu premlčaného práva, jeho nahradenie novým právom (novácia) alebo obnovenie jeho vymáhateľnosti napr. formou uznania dlhu, a to na základe právneho úkonu dlžníka (či už jednostranného alebo viacstranného), pričom podmienkou platnosti takéhoto právneho úkonu je vedomosť dlžníka o premlčaní práva zo spotrebiteľskej zmluvy. V prípade absencie vedomosti dlžníka o premlčaní práva zo spotrebiteľskej zmluvy je takýto právny úkon neplatný pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). Daná právna úprava sa z dôvodu predchádzania prípadnej nerovnosti vzťahuje na obe strany spotrebiteľského vzťahu, na spotrebiteľa aj na dodávateľa. (por. 9Cdo/211/2020).

31. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 25. 01. 2022 podľa § 181 ods. 2 CSP určil, že v predmetnej veci je sporné, ktorá uplatnená splátka spôsobila splatnosť celého dlhu, pričom táto skutočnosť je dôležitá jednak aj pre určenie splatnosti a jednak aj pre určenie začiatku plynutia premlčacej doby, pričom súd uviedol, že premlčacia doba plynie

skôr, ako dôjde k zosplatneniu dlhu. Z obsahu rozsudku súdu prvej inštancie však už ďalej nijako nevyplýva, ako súd právne posúdil otázku premlčania. Ak následne žalovaný v odvolaní argumentoval okrem iného aj uplatnením námietky premlčania, a odvolací súd sa touto argumentáciou odmietol zaoberať z dôvodu neprípustnej novoty v odvolacom konaní, postupoval procesne nesprávne.

32. Povinnosťou odvolacieho súdu bolo jasným, právne korektným a tiež zrozumiteľným spôsobom vyrovnať sa so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré boli pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Napriek tomu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu absentujú základné súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaného prípadu vo vzťahu k ex offo prieskumu neprijateľných zmluvných podmienok ako aj vo vzťahu k posúdeniu otázky premlčania.

33. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

34. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Úlohou odvolacieho súdu bude opätovne preskúmať dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku, a to najmä so zreteľom na ex offo prieskum neprijateľných zmluvných podmienok ako aj na posúdenie otázky premlčania. Pokiaľ odvolací súd bude v ďalšom konaní vychádzať aj z nových skutkových záverov, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom zopakuje dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov (§ 385 ods. 1 CSP). V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd bude musieť vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený jednak s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ako aj s poukazom na ním prijaté právne závery.

35. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a skutočnosť, že sa vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia iných dovolacích námietok. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu. Dovolací súd preto nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovaného týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 CSP). Vzhľadom na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu odpadol dôvod rozhodovať o žiadosti o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

36. Uznesením Okresného súdu Nitra z 22. januára 2024 č. k. 17Csp/49/2019-288 vydaným súdnym úradníkom bolo rozhodnuté o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP). Vydanie uznesenia o náhrade trov konania v konkrétnej výške je jednostranne závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o výške náhrady trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by súčasne odporovalo princípu právnej istoty (sp. zn. 4Obdo7/2018, 3Obo/9/2017). Závislým výrokom môže byť nielen dovolaním dotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004). Z uvedeného dôvodu dovolací súd rozhodol tak, že uznesenie súdu prvej inštancie týkajúce sa výšky trov konania zrušil.

37. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.